

Tallenes tale om økonomisk rådgivning i Oslo og Akershus i 2018

Det er mange som får hjelp av kommunen og bydelen sin med privatøkonomien og gjeldsproblemene sine i Oslo og Akershus. Statistikken viser at over 4200 saker ble avsluttet i 2018. Det er bekymringsfullt at det er en fortsatt reduksjon i antallet personer som får rådgivning i Oslo. Tallene viser også at mange som får økonomisk rådgivning mottar sosialhjelp, og av nye saker gjaldt dette 35 % av sakene i Oslo og 20 % i Akershus.

Årlig leveres statistikk til Fylkesmannen i Oslo og Viken på behandlede saker innen økonomisk rådgivning hos spesialistene i bydelene og kommunene i Oslo og Akershus. Statistikken viser trender og utvikling innen et viktig tiltak for å sikre innbyggerne sosial og økonomisk trygghet.

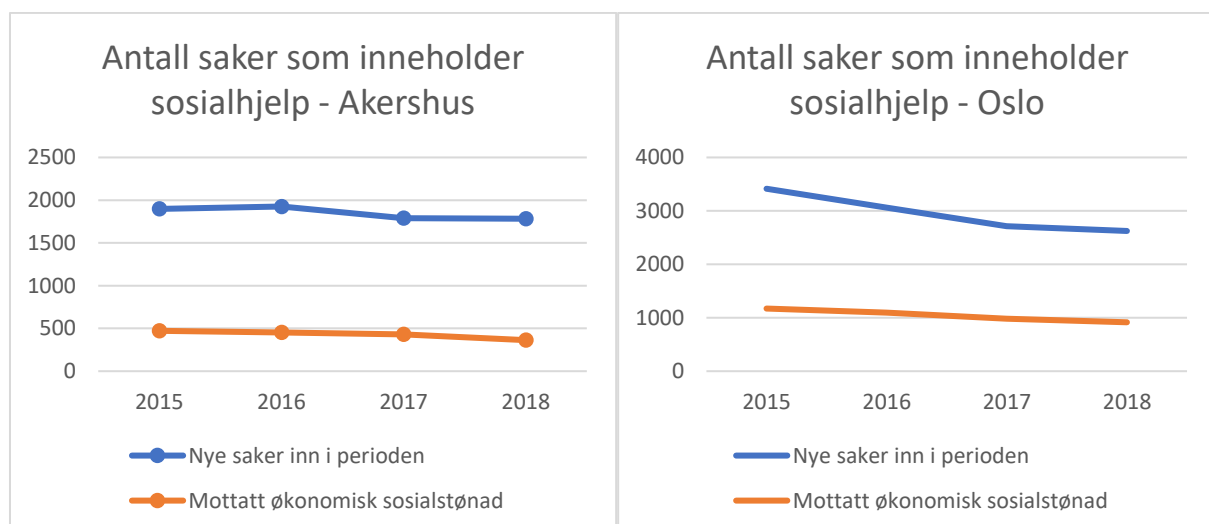
Statistikken vil etter hvert bli utvidet med tall fra kommunene i Buskerud og Østfold.

Økonomisk rådgivning er en tjeneste som alle kommuner skal tilby innbyggerne sine, og inneholder et vidt spekter av sakstyper. Dette er hele spekteret av saker fra disponeringsproblematikk og enkel råd og veiledning om økonomi, til mer utfordrende gjeldsrådgivningssaker hvor det trengs bistand til å reforhandle avtaler med brukerens kreditorer.

Dersom innbyggerne har rett til tjenesten økonomisk rådgivning skal de få et rettighetsvedtak om tidspunkt for når de skal få bistand fra kommunen. Fylkesmannen er klageinstans på vedtakene.

Mange med sosialhjelp trenger økonomisk rådgivning

Tallene viser at utviklingen på noen områder er ulik i Oslo og Akershus. Mange i Oslo som mottar økonomisk rådgivning mottar også sosialhjelp. I 2018 gjaldt dette i 915 nye saker, og det utgjør 25 % av personene som ber om økonomisk rådgivning. Den prosentvise andelen som får rådgivning og mottar rådgivning har vært stabil over flere år. I Akershus var det 363 av 1783 nye saker der vedkommende også mottok sosialhjelp. Det utgjør 20 % av andelen nye saker, og andelen her har gått ned siste årene etter å ha vært 25 % i 2015.

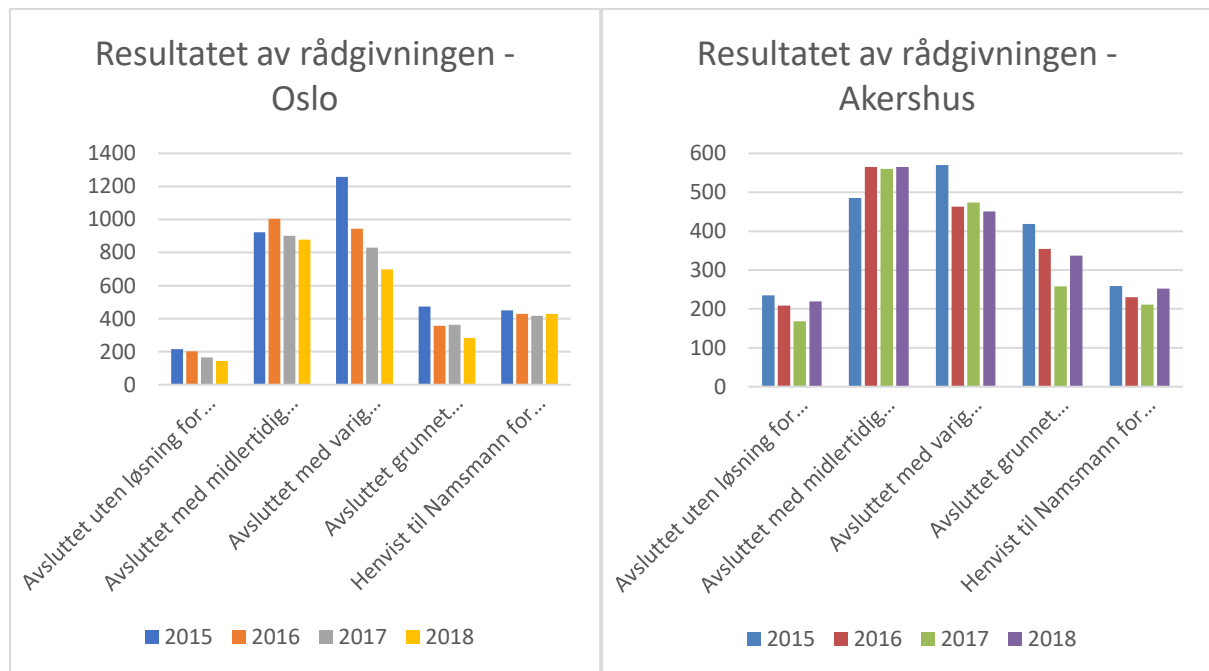
At en person mottar sosialhjelp betyr at inntektsnivået til vedkommende er lavt. Satsene for livsopphold etter sosialtjenesteloven varierer fra kommune til kommune, men er lavere enn eksempelvis satser som namsmannen bruker ved utleggstrekk og gjeldsordning. En viktig del av den økonomiske rådgivningen til personer som har lav inntekt må dermed være å arbeide for at vedkommende får en inntekt, enten gjennom arbeid eller trygdeytelser, eller at vedkommende får en

høyere inntekt. Dette er ofte en utfordrende oppgave, fordi det ofte er grunner til at vedkommende ikke har inntekt, eller denne er lav. Det kan være forhold knyttet til både sosiale forhold, familie eller helse som gjør det vanskelig å ha nok inntekt.

En undersøkelse fra SIFO viser at 10 % av nordmenn sliter med å betale regningene sine, og mange av de er uten arbeid, har lav inntekt og sliter med å tilpasse forbruket sitt til den inntekten de har. Tallene fra statistikken støtter opp under at det er mange med lav inntekt som trenger rådgivning.

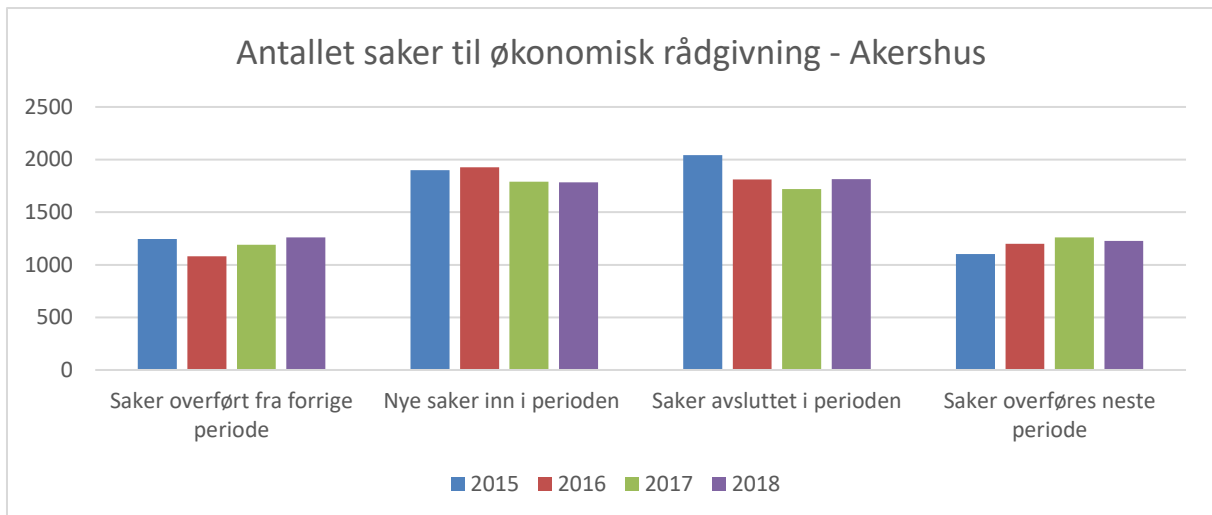
Vanskeligere å få til ordninger med kreditorene

Det er også vanskelig å få til ordninger om skyldneres gjeld med kreditorene, når inntekten er lav. Dersom en person mottar sosialhjelp så har vedkommende så lav inntekt at kreditorene ikke vil kunne få utleggstrekk i inntekten til vedkommende, eller ikke vil inngå betalingsavtale grunnet skyldnerens manglende betalingsevne. Dermed er det mange skyldnere som må leve med gjeldsproblem i lang tid uten å få en løsning. Statistikken synliggjør også dette. Det blir inngått færre avtaler med kreditorene om varige betalingsløsninger for skyldner. Fra 2015 til 2018 viser tallene en kraftig reduksjon i antallet saker som er løst på denne måten. Samtidig ser vi at det inngås flere avtaler om midlertidige løsninger, og disse sakene løser ikke skyldners problem mer enn for en periode. Eksempel på dette er å få satt gjeld i bero, eller en nedbetaling uten en endelig løsning.

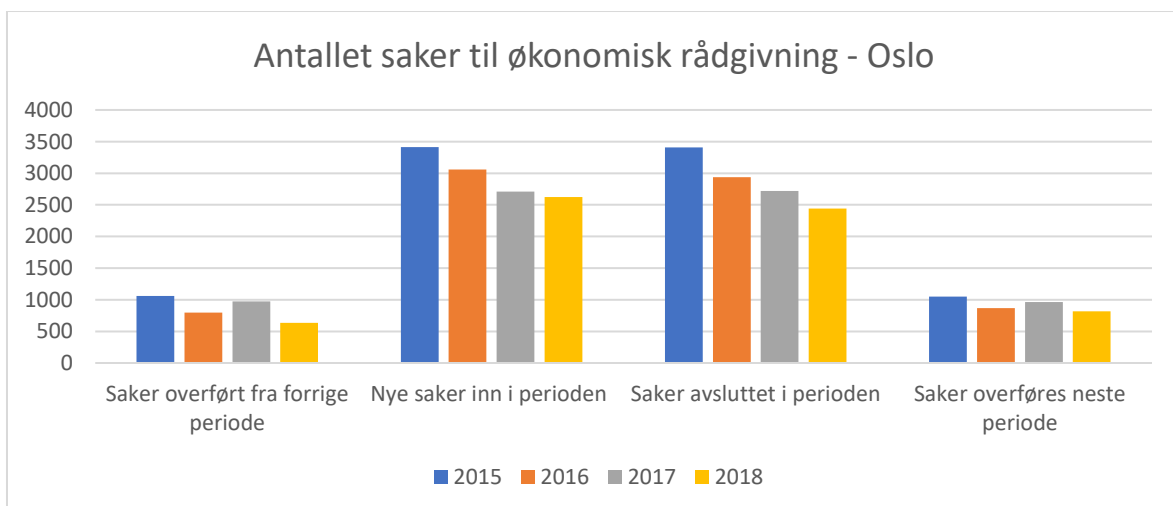

Stabil i Akershus - reduksjon i antallet personer som får hjelp i Oslo

Tallene som er sendt inn viser en stabilitet i forhold til antallet nye saker, og antallet personer som har fått økonomisk rådgivning. I Akershuskommunene har det hvert år fra 2015 til 2018 vært ca. 1800 nye personer som har fått økonomisk rådgivning, og ca. like mange har fått behandlet saken sin hos en økonomisk rådgiver. I samme periode ser vi en kraftig økning i antallet saker der det er gitt enkel råd og veiledning, fra 1149 saker i 2015 til 1604 saker i 2018. Denne typen saker handler om å gi rådgivning gjennom enkeltsamtaler, på telefon, epost eller lignende.

I bydelene i Oslo ser vi at det har vært en kraftig nedgang i antallet nye saker til økonomisk rådgivning, fra 3414 nye saker i 2015 til 2624 saker i 2018, og den samme trenden ser vi på antallet personer som har fått behandlet saken sin hos en økonomisk rådgiver. Antallet avsluttede saker i bydelen i Oslo har gått kraftig ned fra 3407 i 2015 til bare 2443 saker i 2018. Saker med enkel råd og veiledning har i perioden fra 2015 til 2018 vært stabilt på ca. 700 saker pr år.

Fylkesmannen er bekymret for utviklingen

Fra 1. juli i år startet de ulike gjeldsregistre opp sitt tilbud. Det betyr at det er enklere for kreditorene å få oversikt over en persons totale gjeldsbelastning. Det vil kunne gjøre det vanskeligere for personer som ønsker å ordne opp i sine økonomiske problemer med å ta opp nye lån til å betjene de gamle lånene sine. Dermed kan det føre til en økt etterspørsel etter økonomisk rådgivning hos kommunene og bydelene. Fylkesmannen vil følge med fremover om kapasiteten til å hjelpe de som trenger det blir ivaretatt.

Det henger også sammen med at Fylkesmannen er bekymret for at det er en stor nedgang i antallet saker som blir behandlet i bydelene i Oslo. Vi leser også av tallene at det er mange som mottar sosialhjelp som får økonomisk rådgivning. Dette er vanskelige saker, ettersom det er vanskelig å få til gjeldsordninger for personer med lav inntekt. Løsningen for en person med lav inntekt og gjeldsproblem vil ofte være å søke om gjeldsordning etter gjeldsordningsloven. Tallene viser at 680 personer i Oslo og Akershus fikk hjelp til å søke om en ordning av sine gjeldsproblemer gjennom denne loven.